

Spis treści

Przedmowa	V
Wykaz skrótów	XIII
Rozdział I. Rozważania nad pojęciem i istotą prawa administracyjnego materialnego	1
§ 1. Uwagi wprowadzające	3
§ 2. Pojmowanie i istota prawa materialnego w poglądach doktryny	12
§ 3. Określenie prawa administracyjnego materialnego i jego podstawowa charakterystyka	28
§ 4. Dodatkowe właściwości prawa materialnego	34
§ 5. Parę uwag uzupełniających w sprawie pojmowania prawa materialnego (pewne kwestie dyskusyjne)	37
§ 6. Prawo administracyjne materialne a prawo ustrojowe oraz prawo proceduralne	41
§ 7. Prawo materialne a tzw. część szczegółowa prawa administracyjnego (problem prezentacji prawa materialnego)	44
§ 8. Refleksja końcowa	49
Rozdział II. Zakres regulacji prawa administracyjnego materialnego – wyznaczenie pojęcia instytucji tego prawa	51
§ 9. Zagadnienia wstępne	53
§ 10. Ukazanie zakresu regulacji prawa administracyjnego materialnego – granice regulacji	57
I. Wprowadzenie	57
II. Zarys ewolucji regulacji prawa administracyjnego materialnego	58
III. Przegląd prezentacji regulacji prawa administracyjnego materialnego w nauce prawa administracyjnego	69
IV. Sposoby ukazania zakresu regulacji prawa administracyjnego materialnego	80
V. Granice regulacji prawa administracyjnego materialnego	95
§ 11. Wyznaczanie zakresu regulacji prawa administracyjnego materialnego	99
I. Wprowadzenie	99
II. Źródła, określenie i systematyka czynników wyznaczających zakres regulacji prawa administracyjnego materialnego	105
III. Prawo jako czynnik wyznaczający zakres regulacji prawa administracyjnego materialnego	112
IV. Czynniki paraprawne, pozaprawne i mieszane – ogólna charakterystyka	122
§ 12. Wartości – dobra, potrzeby i zagrożenia jako czynniki wyznaczające zakres regulacji prawa administracyjnego materialnego	128
I. Wartości – dobra jako czynniki wyznaczające zakres regulacji prawa administracyjnego materialnego	128
II. Potrzeby i zagrożenia jako czynniki wyznaczające zakres regulacji prawa administracyjnego materialnego	153

§ 13. Wyznaczenie pojęcia instytucji prawa administracyjnego materialnego	172
Rozdział III. Strategie, plany i programy	185
§ 14. Systemy planowania w działaniach podejmowanych przez aparat administracji publicznej – założenia teoretyczne	187
I. Motywacja wprowadzenia systemów planowania do działań administracji	187
II. Strategie, programy i plany jako forma działania administracji publicznej	189
III. Charakter prawny aktów planowania	192
§ 15. Klasyfikacja planów	193
§ 16. Ustalenia terminologiczne – strategia, plan i program w ujęciu teoretycznym	194
§ 17. Procedury przygotowywania aktów planowania	198
§ 18. Warunki efektywności i skuteczności norm planowych	201
§ 19. Wykonywanie norm planowych i egzekucja ich postanowień	205
§ 20. Obowiązki planistyczne organów administracji w realizacji wybranych zadań publicznych	210
I. Planowanie w kształtowaniu rozwoju społeczno-gospodarczego	210
II. Akty planowania w gospodarowaniu przestrzenią	218
III. Akty planowania w ochronie środowiska	221
IV. Akty planowania związane z sytuacjami nadzwyczajnymi	226
§ 21. Podsumowanie	229
Rozdział IV. Nakaz i zakaz	231
§ 22. Nakaz i zakaz jako obowiązki administracyjnoprawne	232
§ 23. Kategorie nakazów i zakazów	234
§ 24. Nakazy i zakazy a działania podejmowane przez organy administracji	240
§ 25. Podsumowanie	243
Rozdział V. Uprawnienia administracyjne	245
§ 26. Pojęcie, rodzaje i typy uprawnień administracyjnych	250
I. Pojęcie uprawnień administracyjnych	250
II. Próby klasyfikacji uprawnień administracyjnych	252
III. Typy uprawnień administracyjnych. Próba typologii	257
§ 27. Uprawnienia ściśle związane z osobistym statusem jednostki (uprawnienia osobowe)	258
I. Pojęcie i główne typy uprawnień osobowych	258
II. Podmioty uprawnień osobowych	260
III. Nabywanie i korzystanie z uprawnień osobowych	264
IV. Utrata uprawnień osobowych	282
§ 28. Uprawnienia zawodowe	292
I. Pojęcie, podstawowe typy i charakter uprawnień zawodowych	292
II. Typy uprawnień zawodowych	295
III. Nabywanie i wykonywanie uprawnień zawodowych	301
IV. Utrata uprawnień zawodowych	315
§ 29. Uprawnienia do prowadzenia działalności gospodarczej	316
I. Pojęcie uprawnień do prowadzenia działalności gospodarczej	316
II. Rodzaje i typy uprawnień do prowadzenia działalności gospodarczej	318
III. Przyczyny uzależniania podejmowania działalności gospodarczej od woli organów administracji publicznej	321
§ 30. Uprawnienia do wykonywania zadań lub funkcji zleconych z zakresu administracji publicznej	332

I. Uprawnienia do wykonywania zadań z zakresu administracji publicznej jako uprawnienia administracyjne	332
II. Typy uprawnień do wykonywania funkcji z zakresu administracji publicznej i sposoby ich udzielania	334
§ 31. Uprawnienia do wsparcia ze środków publicznych	341
I. Prawo wspierania ze środków publicznych – prawo pomocy publicznej ..	341
II. Zasady uzyskiwania i utraty uprawnień o charakterze socjalnym	351
III. Zasady uzyskiwania uprawnień do wsparcia przez przedsiębiorców i ich utraty	357
§ 32. Uprawnienia o charakterze majątkowym (rzeczowym)	368
I. Pojęcie i główne typy uprawnień majątkowych	368
II. Przedmiot i podmioty uprawnień majątkowych	369
III. Nabywanie i korzystanie z uprawnień majątkowych	375
IV. Utrata uprawnień majątkowych	401
§ 33. Zezwolenia i koncesje	407
I. Pojęcie zezwoleń administracyjnych i koncesji	407
II. Istota i rodzaje zezwoleń administracyjnych	416
III. Funkcje zezwoleń administracyjnych	419
IV. Konstytucyjność obowiązków uzyskania zezwolenia administracyjnego ..	424
Rozdział VI. Rzeczy i urzędy publiczne	427
§ 34. Rzeczy i urzędy publiczne jako przedmiot prawa administracyjnego materialnego	428
I. Rzeczy publiczne w poglądach polskiej doktryny	428
II. Pojęcie rzeczy publicznych w świetle obowiązującego prawa	431
III. Rodzaje rzeczy publicznych	439
IV. Pojęcie urzędów publicznych	442
V. Prawo rzeczy i urzędów publicznych	445
§ 35. Powszechne korzystanie z rzeczy publicznych	448
I. Pojęcie, powstanie i ustanie praw do powszechnego korzystania z rzeczy publicznych	448
II. Treść i zakres powszechnego korzystania z rzeczy publicznych	453
III. Korzystanie z rzeczy publicznych przekraczające powszechne użycie ..	458
IV. Podmiotowy czy przedmiotowy charakter prawa do powszechnego korzystania z rzeczy publicznych	459
§ 36. Szczególne korzystanie z rzeczy publicznych	461
I. Pojęcie i zakres szczególnego korzystania z rzeczy publicznych	461
II. Charakter prawny uprawnień do szczególnego korzystania z rzeczy publicznych	470
§ 37. Zasady korzystania z urzędów publicznych	472
I. Podstawy prawne zasad korzystania z urzędów publicznych i ich rodzaje	472
II. „Zakładowe” korzystanie z urzędów publicznych	475
III. Korzystanie z urzędów w formach właściwych dla przedsiębiorców ..	477
IV. Przyłączenie do sieci	478
Rozdział VII. Wpisy do rejestrów, ewidencji i innych urzędowych wykazów	481
§ 38. Uwagi wprowadzające	481
§ 39. Wpisy do rejestrów publicznych w funkcjonowaniu norm prawa administracyjnego	486
I. Wpisy o charakterze rozstrzygającym	486
II. Wpisy dopełniające akty administracyjne	488
III. Wpisy pośrednio oddziaływające w zakresie kształtowania sytuacji prawnej adresata norm prawnomaterialnych	494

§ 40. Charakter prawny wpisów skutkujących w sferze prawa administracyjnego materialnego	496
§ 41. Refleksja końcowa	501
Rozdział VIII. Specjalny status prawny	505
§ 42. Uwaga wstępna	505
§ 43. Status specjalny (statusy specjalne) w obowiązującym porządku normatywnym	506
I. Założenia wyjściowe dotyczące identyfikowania statusu specjalnego (statusów specjalnych) w przepisach prawnych	506
II. Status specjalny (statusy specjalne) w obowiązujących regulacjach prawnych. Ilustracja przykładami	508
§ 44. Konstrukcja prawna statusu specjalnego	519
I. Ogólne zdefiniowanie statusu specjalnego	519
II. Rozwinięcie charakterystyki konstrukcji prawnej statusu specjalnego	520
§ 45. Status specjalny na tle regulacji prawnych dotyczących sytuacji rzeczy	526
§ 46. Refleksja podsumowująca	530
Rozdział IX. Ciężary i świadczenia publiczne	533
§ 47. Konstytucyjne pojęcie ciężarów i świadczeń publicznych	534
I. Ciężary i świadczenia publiczne jako przedmiot obowiązku konstytucyjnego	534
II. Zakres znaczeniowy konstytucyjnych pojęć ciężarów, świadczeń i danin publicznych	535
III. Charakter prawny oraz granice obowiązku ponoszenia ciężarów i świadczeń publicznych	538
§ 48. Ciężary i świadczenia publiczne jako kategoria materialnego prawa administracyjnego	540
I. Instytucja ciężarów i świadczeń publicznych w doktrynie polskiego prawa administracyjnego	540
II. Określenie zakresu znaczeniowego zwrotów „ciężar publiczny” i „świadczenie publiczne”.	543
III. Tryb nakładania obowiązku ponoszenia ciężarów publicznych	547
IV. Rodzaje ciężarów publicznych	550
Rozdział X. Administracyjnoprawne ograniczenia praw rzeczowych	561
§ 49. Zagadnienia wstępne	565
§ 50. Istota prawa własności	570
§ 51. Konstytucyjne podstawy administracyjnoprawnych ograniczeń prawa własności jako podstawowego prawa rzeczowego (i ograniczonych praw rzeczowych)	579
I. Wprowadzenie	579
II. Ustawa jako jedyne konstytucyjnie uprawnione źródło administracyjnoprawnych ograniczeń w zakresie dotyczącym prawa własności (innych praw rzeczowych)	580
III. Ważny interes publiczny wskazany w Konstytucji RP (art. 31 ust. 3) jako podstawa ograniczeń prawa własności (praw rzeczowych)	583
IV. Niedopuszczalność, w drodze prawotwórczej aktywności (ustaw) oraz administracyjnoprawnych oddziaływań związanych ze stosowaniem prawa, naruszenia istoty praw rzeczowych (zwłaszcza prawa własności)	590
V. Problem administracyjnoprawnych ograniczeń praw rzeczowych ze względu na inne prawa i wolności	593

VI. Zasada proporcjonalności w kontekście ograniczania praw konstytucyjnych (prawa własności i innych praw rzeczowych)	600
§ 52. Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego jako instrument ograniczania praw rzeczowych (prawa własności)	603
I. Wprowadzenie	603
II. Istota miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego i ograniczeń praw rzeczowych z nich wynikających	605
III. Dylematy związane z istotą miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego w kontekście ograniczeń prawa własności i konstytucyjnych źródeł prawa powszechnie obowiązujących	610
IV. Decyzje o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu	618
§ 53. Wywłaszczenia	620
I. Wprowadzenie	620
II. Podstawowe standardy w zakresie dotyczącym istoty wywłaszczenia	622
III. Odszkodowanie za wywłączoną nieruchomość oraz zwrot wywłączonych nieruchomości	628
§ 54. Reprywatyzacja	631
I. Wprowadzenie	631
II. Publicznoprawne dylematy zwrotu mienia przejętego z naruszeniem prawa	634
III. Dochodzenie roszczeń reprywatyzacyjnych w świetle obowiązującego prawa	641
§ 55. Uwagi końcowe	646
Rozdział XI. Sankcje administracyjne	649
§ 56. Zagadnienia wprowadzające	651
§ 57. Sankcja w teorii prawa	654
§ 58. Sankcje w prawie administracyjnym	659
I. Poglądy doktryny prawa administracyjnego na temat sankcji administracyjnych	659
II. Pojęcie sankcji administracyjnej – próba zdefiniowania	663
III. Rodzaje sankcji administracyjnych	667
IV. Sankcje administracyjne materialnoprawne	671
V. Cele i funkcje sankcji administracyjnych	674
VI. Stosowanie sankcji administracyjnych	675
VII. Europeizacja sankcji administracyjnych	678
VIII. Sankcje administracyjne w nowelizacji KPA z 2017 r.	680
Rozdział XII. Instytucja obszaru specjalnego w materialnym prawie administracyjnym na przykładzie obszarów specjalnych o charakterze ekologicznym	685
§ 59. Wprowadzenie	686
§ 60. Koncepcja prawna obszaru specjalnego	689
§ 61. Obszar specjalny jako prawny środek gospodarowania przestrzenią	695
§ 62. Wnioski końcowe	715
Indeks rzeczowy	719